

Türkiye ve İngiltere’deki Üniversitelerde Muhasebe Eğitiminin Lisans Düzeyinde Karşılaştırılmalı Analizi

*Tunay ASLAN (ORCID: 0000-0002-0363-6691), Dr. Öğrt. Üyesi,
Siirt Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*

Maliye Bölümü, Siirt, Türkiye; tunay_aslan@hotmail.com

*Gökhan BARAL (ORCID: 0000-0003-2801-4415), Sakarya Uygulamalı
Bilimler Üniversitesi, Ferizli Meslek Yüksek Okulu,*

Yönetim Organizasyon Bölümü, Türkiye; baral@subu.edu.tr

Comparative Analysis of Accounting Education At Undergraduate Level in Turkey and UK Universities

Abstract

Accounting education and quality in many countries around the world differ significantly from each other. The main reason for this is that accounting is a living system and is affected by the environmental, economic and legal structure in which it is located. In other words, accounting is constantly developing and updating itself like other living things. In this study, the content analyses of the courses taught at undergraduate level in the accounting-finance departments in Turkey and the UK were conducted. Two universities in Turkey and the UK were selected and the course contents were analysed and the results were interpreted. As a result, the course contents of accounting and finance education given at the undergraduate level in both countries are largely similar and are considered sufficient in terms of providing theoretical gains. Both countries attach importance to on-the-job training, but more on-the-job training is provided in the UK. This situation makes the students in the UK stronger in their adaptation to the business world.

Keywords : Undergraduate Study, Turkey, UK

Jel Classification Codes : M40, M41, M42

Özet

Dünyada birçok ülkede verilen muhasebe eğitimi ve kalitesi birbirlerinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Bunun başlıca sebepleri muhasebenin yaşayan bir sistem olup içinde bulunmuş olduğu çevresel, ekonomik ve hukuk yapısından etkilenmesidir. Bir diğer ifade ile muhasebe diğer canlılar gibi kendini sürekli geliştirmekte ve güncellemektedir. Bu çalışmada Türkiye ve İngiltere’deki muhasebe-finans bölümünde lisans düzeyinde okutulan derslerin içerik analizleri yapılmıştır. Türkiye ve İngiltere’den iki üniversite seçilmiş ve ders içerikleri analiz edilmiş ve nihayetinde sonuçları yorumlanmıştır. Sonuç olarak her iki ülkede de lisans düzeyinde verilen muhasebe finans eğitiminin ders içerikleri büyük oranda benzerlik göstermekte, teorik anlamda kazanımların sağlanması açısından yeterli görülmektedir. Her iki ülke de iş başı eğitime önem vermekte ancak İngiltere’de daha çok iş başı eğitim verilmektedir. Bu durum İngiltere’deki öğrencileri iş dünyasına adaptasyonunda daha güçlü kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lisans eğitimi, Türkiye, İngiltere

Giriş

Eğitim; kişinin yeteneğini, becerisini, tutum ve davranışlarını olumlu yönde değiştiren süreçler toplamıdır. Kişiler almış oldukları eğitimle yetenek ve beceri kazanmakta ve uygulamaya dönük çalışmalarıyla almış oldukları eğitimi gelecekte meslek olarak ifa etmektedir. Bir diğer ifade ile eğitim, kişilerin meslek edinmelerine yardımcı olmaktadır. Bu çerçevede muhasebe eğitimi kişilere muhasebe mesleğinin gerektirdiği bilgi beceri, tutum ve davranışları kazandırmayı amaçlamaktadır (Erol ve Atmaca:2015:173).

Mesleki eğitim, toplumu oluşturan bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile kişilerin bir meslek alanında eğitim alması, ilgili alanda kendini geliştirmesi, alanın gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışları elde ederek topluma faydalı olmayı sağlayan faaliyetler bütünüdür. Muhasebe meslek eğitimindeki temel amaç ise finansal bilgileri alacakları kararlarda kullanmak durumunda olan işletme çevresine doğru, güvenilir bilgileri sunmak amacıyla kişilere gerekli olan muhasebe bilgi ve becerisinin kazandırılmasıdır (Akbulut vd. 2014:74). Muhasebe bilgi sisteminden elde edilen sonuçlar işletmelerde yöneticiler, çalışanlar, müşteriler, satıcılar, yatırımcılar hatta devlet tarafından kullanılmaktadır. Bu nedenle muhasebe eğitimi yalnızca finansal tabloları oluşturanlar için değil bu tabloları kullanacak taraflar için de önem arz etmektedir. Muhasebe kendini yenileyen bir süreci ifade etmesinden dolayı muhasebe eğitiminin de sürekli kendini yenilemesi ve geliştirmesi gerekmektedir. Muhasebe eğitiminin bilim ve teknolojiye bağlı gelişmelerden kopuk olması muhasebe bilimine yüklenen görevi yerine getirememesine sebep olacaktır (Tosunoğlu ve Cengiz, 2020:195).

Muhasebenin toplumsal ihtiyaçları karşılayacak özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu özelliklerin kazanılabilmesi için muhasebe mesleğini icra edenlere teknik bilginin yanında iletişim becerisinin de kazandırılması gerekmektedir. Uzman bir muhasebecinin mesleki bilgi ve beceri kazanmasına ek olarak dürüst, objektif ve ahlaki değerlere önem veren, kendini sürekli geliştirebilen bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Muhasebecilerin bu özelliklere sahip olabilmesi için almış oldukları eğitimin uluslararası norm ve standartlara uygun olması gerekmektedir ve buna göre yetiştirilmesi gerekmektedir (Kaya, 2019:483).

Dünyada birçok ülkede verilen muhasebe eğitimi ve kalitesi birbirlerinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Bunun başlıca sebepleri muhasebenin yaşayan bir sistem olup içinde bulunmuş olduğu çevresel, ekonomik ve hukuk yapısından etkilenmesidir. Bir diğer ifade ile muhasebe diğer canlılar gibi kendini sürekli geliştirmekte ve güncellemektedir. Ülkeler arasındaki ekonomik ve siyasi ilişkilere bağlı olarak ülkelerin muhasebe uygulamaları karşılıklı olarak birbirlerinden etkilenmektedir (Terzi vd. 2013:84).

Bu çalışmada Türkiye’de ve İngiltere’de üniversite düzeyinde verilen muhasebe derslerinin içeriğinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Özellikle ülkemizde son zamanlarda lisans düzeyinde uygulamalı bilimler fakültesi adı altında açılan muhasebe- finans yönetimi bölümünde okutulan dersler ile İngiltere’de lisans düzeyinde muhasebe-finance bölümünde okutulan dersler karşılıklı olarak incelenmiş aralarındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışmanın bundan sonraki kısımlarında ülkemizde lisans düzeyindeki muhasebe eğitimi ile İngiltere’deki lisans düzeyindeki muhasebe eğitimi karşılaştırılacaktır.

1. Literatür Taraması

Muhasebe eğitimi ile ilgili olarak yapılmış birçok akademik çalışma mevcut olup aşağıda özetlenmiştir.

Tosunoğlu ve Cengiz’in (2020), yılında yürüttüğü bir araştırma, devlet ve vakıf üniversitelerinde muhasebe derslerini içeren lisans programlarının müfredatlarını içerik analizi yöntemiyle değerlendirmiştir. Bu inceleme sonucunda, muhasebe bilgi sistemleri, bilgisayar destekli muhasebe ve muhasebe yazılımları gibi derslerin, müfredatta yer alan teknolojik uygulamalara dair temel bileşenler olduğu belirlenmiştir.

Bağdat (2022), üniversitelerde muhasebe eğitimi verilen bölümlerde dijital uygulamaları kapsayan derslerin düzeyini ortaya koymayı amaçlayan bir doküman analizi çalışması yapmıştır. Çalışma sonucunda, 13 farklı üniversitenin muhasebe eğitimi verilen bölümlerinin ders planlarında e-muhasebe, sanayi 4.0, yapay zekâ, dijital dönüşüm gibi teknoloji tabanlı derslerin yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada, üniversitelerde muhasebe alanında eğitim verilmekte olan bölümlerde teknoloji tabanlı derslere daha fazla önem verilmesi gerektiği de vurgulanmıştır.

Surianti (2020) ise, muhasebe müfredatını pratik gereksinimlerle uyumlu hale getirmeye yönelik bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada, muhasebe alanındaki uygulamalardaki yeniliklerin, mevcut ders içeriklerine eklemeler yapılarak ya da yeni dersler oluşturularak müfredata entegre edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, Endüstri 4.0'ın getirdiği blok zinciri, büyük veri, yapay zekâ ve bulut bilişim gibi teknolojilerin muhasebe eğitimine dahil edilmesinin önemine işaret edilmiştir.

Yelgen'in (2021) çalışmasında pandemi sonrası dönemde muhasebe eğitiminde teknolojik araçların entegrasyonunu ele almıştır. Bu çalışmada, muhasebe eğitiminin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla, teknolojik ilerlemelerin müfredatta nasıl bir yer bulduğu incelenmiş ve teknoloji odaklı bir çağda muhasebe profesyonellerini yetiştirebilmek için muhasebe müfredatının, yeni nesil teknolojilere ve veri analizi uygulamalarına daha geniş bir yer ayırması gerektiği sonucuna varılmıştır. Al-Htaybat ve diğerleri (2018), tarafından yürütülen çalışma, teknolojik dönüşümün muhasebe uygulamaları üzerindeki etkisine ve muhasebe eğitiminin bu dönüşümden nasıl etkileneceğine dair bir inceleme sunar. Nitel bir araştırma yöntemi kullanarak, muhasebe eğitimcilerinin görüşlerine başvurulmuş ve bulgular hem muhasebe mesleğinin hem de eğitiminin, artan dijitalleşmeyle uyum sağlamanın kritik önem taşıdığını belirtmektedir. Ayrıca, muhasebe müfredatının, dijital teknolojilerin sunduğu imkanlar doğrultusunda güncellenmesi gerektiğine işaret edilmektedir.

Bu çalışmaların ortaya koyduğu temel tema, muhasebe eğitiminin sürekli değişen teknolojik ortama uyum sağlaması ve öğrencileri geleceğin muhasebe uygulamalarına hazırlamak için müfredatın güncellenmesi gerekliliğidir. Bu, öğrencilere yalnızca mevcut muhasebe bilgisi ve becerilerini kazandırmakla kalmayıp, aynı zamanda gelecekteki teknolojik dönüşümlere uyum sağlayabilecek yetkinlik ve esnekliği de geliştirmelerine yardımcı olacaktır.

Sarıççek'in (2020) yılında gerçekleştirdiği araştırma, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde (İİBF) lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin, muhasebe mesleğindeki dijitalleşme süreçlerine yönelik görüşlerini ele almıştır. Bu çalışmanın bulguları, öğrencilerin dijitalleşmeyi önemsendiğini ve dijital uygulamalara hakimiyetin iş dünyasına adaptasyonu kolaylaştırdığını göstermektedir. Ancak öğrenciler, aldıkları eğitimin, dijitalleşen muhasebe pratiklerine uyum sağlama konusunda yetersiz olduğunu ifade etmişler ve müfredatın güncellenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Öztürk ve Çarıkçı (2019) ise, çeşitli eğitim seviyelerindeki öğrencilerin elektronik muhasebe konusundaki yeterlilik düzeylerini değerlendirmek için bir anket çalışması yürütmüştür. Bu çalışma, öğrencilerin e-muhasebe uygulamaları ve teknolojik gelişmeler hakkında daha iyi bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi gerektiğini vurgulamış, böylece öğrencilerin e-muhasebeye yönelik gelecek perspektiflerinin olumlu yönde şekillendirilebileceğini belirtmiştir.

Apak vd. tarafından (2016) yılında gerçekleştirilen araştırma, Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumlarında 2005-2015 yılları arasında sunulan bildiriler üzerinden Türkiye'de muhasebe eğitimindeki değişimleri incelemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmanın bulguları, ekonomik, teknolojik ve yasal gelişmelerin muhasebe eğitimi ve pratiğine etkilerini ortaya koymuş ve Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumunun, bu değişimlere uyum sağlama ve eğitim metodolojileri ile içeriklerinin planlanması açısından kritik bir role sahip olduğunu belirlemiştir. Bu sempozyumun, muhasebe eğitimi ve uygulamalarındaki trendleri belirlemede ve gelecekteki yönlendirmelerde önemli bir platform olduğu vurgulanmıştır.

Şen vd. (2017) yılında yaptıkları çalışma ise, 2009-2015 yılları arasında muhasebe alanında yapılan araştırmaları bibliyometrik analiz yöntemi kullanarak incelemiştir. Araştırmada, muhasebe eğitiminin, MÖDAV, MUFAD, BAKIŞ ve MUVU dergilerinde yayımlanan makaleler içinde yüzde 6 gibi bir oranla temsil edildiği belirlenmiştir. Bu bulgu, muhasebe araştırmalarında eğitim odaklı çalışmaların daha az bir yüzdeyi oluşturduğunu, ancak var olan çalışmaların muhasebe eğitimi üzerine önemli katkılar sağladığını göstermektedir.

Türkiye'deki üniversitelerde lisans düzeyinde muhasebe eğitimi çeşitli çalışmalara konu olmuştur. Bir çalışma özellikle Türk devlet üniversitelerinde muhasebe etiği eğitiminin önemini incelemiştir (Çalıyurt, 2007). Çalışma, Türkiye'de etik eğitiminin düşük oranlarda olduğunu ortaya koymuş, ancak muhasebe etiği konusunda eğitim almış akademisyenlerin etik öğretmeye daha eğilimli olduğunu vurgulamıştır. Bu araştırma, Türkiye'deki muhasebe programlarında etik eğitiminin mevcut durumu hakkında değerli bilgiler sunmaktadır.

Bir başka çalışma, muhasebe mezunlarının bakış açılarına odaklanarak, lisans muhasebe derslerinde teknik ve genel becerilere yapılan vurguyu incelemiştir (Lange vd., 2006). Bu çalışma, lisans muhasebe eğitiminde öncelik verilen becerilere ve bu becerilerin mezunlar tarafından işgücüne girerken nasıl algılandığına ışık tutmaktadır.

Ayrıca, İngiltere ve İrlanda'da muhasebe eğitiminde e-iş üzerine yapılan bir çalışma Kotb & Roberts (2011), teknoloji ve işletme konularının lisans muhasebe lisans programlarına entegrasyonu üzerine karşılaştırmalı bir bakış açısı sunmaktadır. Türkiye'ye özgü olmamakla birlikte, bu çalışma muhasebe eğitimine Türkiye bağlamında uygulanabilecek yenilikçi yaklaşımlar sunmaktadır.

İngiltere'deki üniversitelerde lisans düzeyinde muhasebe eğitimi, çeşitli yönleri kapsayan çok yönlü bir alandır. Çalışmalar, muhasebe mezunlarının lisans muhasebe derslerinde teknik ve genel becerilere yapılan vurguya ilişkin algılarını araştırmıştır (Lange vd., 2006). Bu araştırma, muhasebe eğitiminde öncelik verilen becerilere ve mezunların işgücüne geçişte bu becerileri nasıl algıladıklarına dair öngörüler sağlamaktadır.

Ayrıca, İngiltere'de 2014 yılından bu yana lisans eğitiminde öğrenme kazanımının ölçümünü araştırmak için bir hükümet girişi bulunmaktadır (Howson & Buckley, 2020). Öğrenme çıktılarının ölçülmesine yönelik bu odaklanma, İngiltere'deki lisans muhasebe eğitiminin etkinliğini değerlendirmenin önemini vurgulamaktadır.

Bu çalışmalar dikkate alındığında, İngiltere'deki üniversitelerde lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin teknik becerilerin geliştirilmesini, e-iş kavramlarının entegrasyonunu ve öğrenme çıktılarının değerlendirilmesini içeren dinamik bir alan olduğu açıktır. Bu araştırma bulguları, İngiltere'deki lisans muhasebe eğitiminin mevcut manzarasının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmakta ve müfredat geliştirme ve iyileştirme için değerli bilgiler sağlamaktadır. Ayrıca muhasebe etiği eğitimi, lisans muhasebe derslerinde beceri vurgusu ve muhasebe eğitiminde e-iş entegrasyonu üzerine yapılan araştırmalar, Türkiye'deki lisans muhasebe eğitimine ilişkin anlayışı bütünüyle geliştirmektedir. Bu içgörüler, müfredat geliştirme ve iyileştirme için çok önemlidir.

2. Türkiye'de Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Muhasebe, işletme varlıklarında ve kaynaklarında değişim meydana getiren finansal karakterli para ile ifade edilen işlem ve olayları kaydeden, sınıflandıran, bu bilgileri mali raporlar halinde özetleyen sonuçları analiz ve yorumlayan bir bilim dalıdır. Muhasebe biliminin temel amacı finansal bilgi kullanıcıları olan iç ve dış kullanıcılara finansal bilgi üretmektir (Altınay, 2016:2145).

Muhasebe eğitiminin temel amacı, eğitim gören bireylere işletme hakkında bilgilerin neler olduğunun öğretilmesi, finansal bilgilerin kaydedilmesi, sınıflandırılması ve kaydedilen bilgilerin rapor haline getirilerek bu eğitimi alan kişilerin yorumlama yeteneğinin geliştirilmesidir. Muhasebe eğitimindeki klasik anlayış daha çok muhasebe mesleğini yapabilecek düzeyde gerekli konuların anlatılması, muhasebe hesaplarının işleyişi ve muhasebe kayıt tekniğinin öğretilmesi şeklindedir. Ancak küreselleşmenin etkisiyle muhasebe ile ilgili düzenlemelerin ve kuralların artmasıyla beraber muhasebe eğitiminde klasik öğretim yöntemlerinde değişiklikler yaşanmıştır (Süer, 2007:18).

Dünyada ekonomik gelişmelere paralel olarak muhasebe hizmetlerine de gereksinim artmış ve muhasebe alanında eğitime ihtiyaç duyulmuştur. Ekonomik gelişmelere paralel olarak ülkemizde de muhasebe eğitimi gelişme göstermiş olup bu eğitim kronolojik olarak üç döneme ayrılmıştır. Bunlar;

- 1926'dan Önceki Dönem
- 1926-1960 Dönemi
- 1960- Sonraki Dönem.

şeklinde sınıflandırılabilir. (Şengel, 2010:82)

1926'dan önceki dönemde Fransız ekolünün etkisinde kalınmış ve bu dönemde muhasebe eğitimi lise ve üniversite düzeyinde verilmiştir. 1926-1960 dönemlerinde ise daha çok Alman ekolünün etkisinde kalınmış ve bu dönemde de lise ve üniversitelerde muhasebe eğitimi verilmiştir. Hatta bu dönemde üniversitelerde muhasebe alanında kürsüler kurulmuştur. 1960 ve sonraki dönemlerde muhasebe eğitiminde İngiltere ve ABD'nin etkisinde kalınmış ve bu dönemde muhasebe belli kurallara bağlanmaya çalışılmış ve muhasebe

eğitimi ile ilgili standartlar oluşturulmuştur. Özellikle 1960 ve sonraki dönemlerde Tek Düzen Muhasebe Uygulamalarına yer verilmiş ve günümüzde de uygulaması devam etmektedir (Şengel, 2010:82).

Günümüzde muhasebe eğitimi örgün ve yaygın kurumlar aracılığıyla verilmektedir. Örgün olarak verilen muhasebe eğitimleri orta öğretim ve yükseköğretim aracılığıyla; yaygın olarak verilen muhasebe eğitimleri ise meslek örgütleri aracılığıyla verilmektedir. Aslında muhasebe eğitimi gerçek anlamda orta öğretim seviyesinde başlamakta olup öğrencilerin istek ve taleplerine göre yükseköğretimde devam etmektedir (Tosunoğlu ve Cengiz, 2020:197).

Ülkemizde örgün öğretim adı altında özellikle ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde muhasebe eğitimi verilmektedir. Ülkemizde 2023 yılındaki son verilere göre toplam 206 üniversite bulunmakta olup bunların 77 tanesi vakıf, diğerleri ise devlet üniversitesidir (<https://www.google.com/search>). Muhasebe eğitimi üniversitelerde lisans düzeyinde iktisadi ve idari bilimler fakültesi adı altında yer alan bölümlerde özellikle iktisat, işletme, kamu yönetimi, maliye bölümlerinde verilmekte olup bunlardan işletme bölümünde ise ağırlıklı olarak öğretilmektedir. Ancak son zamanlar ülkemizde bazı üniversitelerde lisans düzeyinde Uygulamalı Bilimler Fakültesi kurulmuş ve 4 yıllık Muhasebe-Finans Bölümleri açılmıştır. Bu bölümlerde okutulan muhasebe derslerinin sayısı ve ağırlığı iktisadi ve idari bölümlerde verilen muhasebe derslerinden daha fazladır. Ülkemizde 17 tane muhasebe finans yönetimi bölümü Uygulamalı Bilimler Fakültesinde mevcut olup aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (YökAtlas).

Tablo 1: Üniversitelerdeki Muhasebe Finans Bölümleri (2023)

Üniversite	Bölüm Adı	Kontenjan
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	31
Başkent Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	23
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	41
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	52
Doğu Akdeniz Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	5
Girne Amerikan Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	10
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	41
İstanbul Arel Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	25
İstanbul Aydın Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	29
Kayseri Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	62
Kırklareli Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	52
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	72
Malatya Turgut Özal Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	41
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	31
Necmettin Erbakan Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	62
Trakya Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	41
Uşak Üniversitesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	41

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Muhasebe Finans Bölümleri hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde mevcut olup öğrenci kontenjanları oldukça yüksektir. İlgili bölüme olan talebin yüksek olması aslında öğrencilerin bu alanda kariyer planlaması olduğu şeklinde yorumlanabilir. Muhasebe Finans Bölümü adı altında yer alan bölümlerde okutulan derslerin içeriğini belirlemek için iki üniversite seçilmiş ve verilen derslerin detayı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Muhasebe Finans Bölümlerinde Okutulan Muhasebe Ders İçerikleri (Türkiye)

Necmettin Erbakan Üniversitesi	Kırklareli Üniversitesi
Finansal Muhasebe I	Genel Muhasebe I
Finansal Muhasebe II	Genel Muhasebe II
Envanter Bilanço	İşletme Finansı
Finansal Yönetim I	Denetime Giriş ve Denetim Standartları
Şirketler Muhasebesi	Dönem Sonu İşlemler ve Değerleme
Finansal Yönetim II	Envanter ve Finansal Raporlar
Vergi Hukuku	Finansal Yönetim
Bankacılık İşlemleri ve Banka Muhasebesi	Muhasebe Uygulamaları
Finansal Raporlama Standartları I	Finansal Tablolar Analizi
Türk Vergi Sistemi I	Şirketler Muhasebesi
Maliyet Muhasebesi	Finansal Araçlar
Sermaye Piyasaları	Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi
İhtisas Muhasebesi	Türev İşlemler
Bilgisayarlı Muhasebe I	Finansal Piyasalar ve Kurumlar
Risk Yönetimi ve Türev Piyasalar	Bilgisayarlı Muhasebe
Türk Vergi Sistemi II	Finansal Risk Yönetimi
Dış Ticaret Muhasebesi	Muhasebe Meslek Hukuku
Portföy Yönetimi	Vergi Hukuku
Finansal Raporlama Standartları II	Temel Analiz
Bilgisayarlı Muhasebe II	Tasfiye ve İflas İşlemleri Muhasebesi
Yönetim Muhasebesi	Maliyet Muhasebesi
Muhasebe Denetimi	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları I
Finansal Tablolar Analizi	Türk Vergi Sistemi
Uluslararası Finansman	Finansal Modelleme ve Öngörü
Muhasebe Meslek Hukuku ve İş Etiği	Vergi Muhasebesi
Katılım Bankacılığı	Tarım Muhasebesi
Davranışsal Finans	Yönetim Muhasebesi
İleri Muhasebe Uygulamaları	Portföy Yönetimi
Zorunlu İşbaşı Eğitimi	Denetim Uygulamaları
	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları II
	Banka ve Sigorta Muhasebesi
	Adli Muhasebe
	İşletmelerde Mesleki Eğitim

Kaynak: www.klu.edu.tr/ , www.erbakan.edu.tr/ (Erişim Tarihi: 10.11.2023)

Türkiye’de Muhasebe ve Finans Bölümü adı altında okutulan derslere genel olarak baktığımızda İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde okutulan muhasebe ve finans dersleri ile benzerlik taşıdığı görülmekte olup aralarında önemli farklılıklar da bulunmaktadır. Öncelikle Muhasebe ve Finans Bölümünde

okutulan muhasebe derslerinin sayısı ve ders saati daha fazladır. Ayrıca muhasebe ve finans alanında kariyer yapmak isteyenler için bu alanındaki ders türevleri çeşitlendirilmiş ve ihtisaslaşma amaçlanmıştır.

Mesleki kariyerini bu alanda seçen öğrenciler için sadece muhasebe dersleri değil bu mesleğin icrası için gerekli olan vergi ve iş hukuku derslerine de ağırlık verilmiştir. Ayrıca verilen dersler detaylı incelendiğinde öğrencilerin sermaye piyasaları kurumlarında ve bankalarda da çalışabilmeleri mümkündür. Muhasebe ve Finans Bölümü ders içerikleri öğrencilerin piyasada muhasebe, finans, bankalar ve sermaye piyasalarında çalışabilecekleri yeterlilik düzeylerine sahiptir. Ancak alınan bu teorik eğitimin uygulama ile güçlendirilmesi gerekmektedir. Her iki devlet üniversitesinin ders müfredatı incelendiğinde iş başı zorunlu eğitim (uygulama) sadece dördüncü sınıfın son döneminde olduğu görülmekte olup yeterli değildir.

3. İngiltere'de Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Birleşik Krallık (İngiltere) 2023 yılı verilerine göre 68 milyon nüfusa sahip İngilizce konuşulan bir ada ülkesidir. İngiltere'de üniversite eğitimi çok eskilere dayanmakta olup Oxford Üniversitesi 1167 yılında kurulmuştur. Köklü eğitim tarihi, eğitim kalitesi ve İngilizcenin global bir dil olması İngiltere'de eğitimi cazip hale getirmektedir (www.google.com/search).

İngiltere'de muhasebe alanında ilk gelişmelerin 17. ve 18. yüzyıllara kadar uzandığı görülmektedir. Özellikle bu dönemde toplum yapısının tarım toplumundan sanayi toplumuna dönüşmesi muhasebe alanındaki uygulamaların gelişmesine önemli katkılar sunmuştur. Bu dönemde kurulan işletmeler küçük çaplı özel işletmeler olup daha çok işletme kârlarının hesaplanmasına odaklanılmıştır. Bu dönemde yapılan muhasebe işlemleri daha çok kayıt etme şeklinde olup işletmenin borçlarını kontrol etme amacını taşımaktadır. İşletmelerin büyümesi ve toplumsal ihtiyaçların artmasıyla beraber muhasebe alanında yeni gelişmeler olmuştur (Day,2000: 6)

İngiltere'de özellikle 1844-1929 yılları arasında Edinburgh'da muhasebe alanında ilk meslek birliğinin kurulduğu görülmektedir. Muhasebe alanındaki ilk bilimsel yayın 1880 yılında yayınlanmıştır. Muhasebe mesleği artık bu dönemler itibarıyla yavaş yavaş bir meslek olarak kabul edilmeye başlanmıştır. 1920 yıllarında üniversitelerde muhasebe öğretim üyeleri istihdam edilmeye başlanmış özellikle London School of Economics okulunda muhasebenin teknik yapısı üzerine çalışmalar başlatılmış, 1947 yılında Prof. William Baxtert tarafında ilk muhasebe kürsüsü kurulmuş ve 1964 yılında muhasebe alanında ilk yüksek lisans programları açılmıştır (Day,2000: 12; Stevenson vd,2018:118).

2023 verilerine göre İngiltere'de toplamda 144 üniversite bulunmakta olup muhasebe eğitimi lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde verilmektedir. Lisans düzeyindeki farklı bölümlerde muhasebe eğitimi verilmeyle beraber ayrıca birçok üniversitede Muhasebe ve Finans Bölümü adı altında bölümler de bulunmaktadır (www.google.com/search).

The Guardian'ın aktardığı 2019 verilerine göre İngiltere'de en iyi muhasebe-finance eğitimi veren üniversitelerin başarı sırası aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3. İngiltere 'deki Muhasebe Alanında En İyi 10 Üniversite

Sıralama	Üniversite
1	University of Bath
2	Loughborough University
3	University of Leeds
4	University of Strathclyde
5	University of Buckingham
6	University of Exeter
7	London South Bank University
8	Nottingham Trent University
9	University of Warwick
10	University College London

Kaynak: Study in Uk (Erişim: 12.11.2023).

İngiltere’de toplam lisans düzeyinde toplam 144 üniversite bulunmakta olup 135 üniversitede Muhasebe ve Finans Bölümü bulunmaktadır (hotcourses-turkey). Aşağıda Muhasebe ve Finans Bölümü bulunan iki üniversitede verilen derslerin içerikleri gösterilmektedir.

Tablo 4. Muhasebe Finans Bölümlerinde Okutulan Muhasebe Ders İçerikleri (İngiltere)

Loughborough University	Nottingham Trent University
Finansal Muhasebenin Temelleri	Finansal Muhasebe
Finans İlkeleri	Yönetim Muhasebesi
Finans Öğrencileri İçin Mikro Ekonomi	Muhasebe Çevresi
Yönetim Muhasebesi	Finansal Yönetim
Muhasebe Finans Etiği	Finansal Raporlama
Finansal Raporlama	Yönetim Muhasebesi Bilgi Sistemi
Finansal Piyasalar ve Türev Araçları	Adli Muhasebe ve Güvence
Performans ve Stok Değerlemesi	Kamu Hizmetlerinde Finans
Denetim	Vergilendirme
Finansal Raporlama: Teori ve Pratik	Stratejik Yönetim Muhasebesi
Yönetim Muhasebesi ve Sistem Kontrolü	İşletme Finansı
İşletme Finansı	Kurumsal Raporlama
Muhasebe ve Finans İçin Veri Analizi	İleri Vergilendirme Teknikleri
Finansal Risk Yönetimi	Kurumsal Finansal Analiz
Stratejik Yönetim Muhasebesi ve Performansı	Finansal Yönetim
Portföy Yönetimi	Risk Yönetimi
Davranışsal Finance	İş Başı Eğitim (48 Hafta)
Uluslararası Finans	
Finansal Raporlamada Sorunlar	
İş Başı Eğitim (48 Hafta)	

Kaynak: <https://www.ntu.ac.uk/> ve [/www.lboro.ac.uk](http://www.lboro.ac.uk)

İngiltere’de Muhasebe ve Finans Bölümü adı altında okutulan derslere genel olarak baktığımız zaman işletme bölümü dersleri ile benzerlikler bulunduğu görülmektedir. Ancak Muhasebe ve Finans Bölümünde

okutulan dersler sayı ve saat bakımından daha fazladır. Ayrıca muhasebe finans alanında kariyer yapmak isteyenler için muhasebe finans alanındaki ders türevleri çeşitlendirilmiş ve ihtisaslaşma amaçlanmıştır.

Mesleki kariyerini bu alanda seçen öğrenciler için sadece muhasebe dersleri değil bu mesleğin icrası için gerekli olan diğer derslere de ağırlık verilmiştir. Ayrıca verilen dersler detaylı incelendiğinde öğrencilerin sermaye piyasaları kurumlarında ve bankalarda da çalışabilmeleri mümkündür. Muhasebe ve Finans Bölümü ders içerikleri öğrencilerin piyasada muhasebe, finans, bankalar ve sermaye piyasalarında çalışabilecekleri yeterlilik düzeylerine sahiptir.

İngiltere'de Muhasebe ve Finans Bölümünde okumanın avantajları mevcuttur. Ülkede part-time çalışma imkanları mevcut olup öğrencilik dönemlerinde okurken aynı zamanda uygulama amaçlı okudukları alanda çalışabilmeleri mümkündür. Muhasebe -finans alanında öğrenci iken eğitimi uygulama ile pekiştirmek amacıyla son sınıfta 48 hafta iş başı uygulama eğitimi mevcut olup uygulama yapılmaktadır. Öğrenciler iş başı performansına göre ders geçme notu belirlenmektedir. Muhasebe finans eğitimlerine bir bütün olarak baktığımızda genelde temel muhasebe dersleri ile beraber genel işletme, ekonomi, hukuk dersleri de verilmektedir. Ancak genelde 3 yıl süren üniversite eğitimlerinde özellikle 2. ve 3. sınıflarda ihtisaslaşmaya dayalı muhasebe dersleri ve de türevleri öğretilmektedir. Özellikle son sınıfta uzmanlaşmaya dayalı iş başı eğitimi öğrencilerin uygulama tecrübesi kazanmasında büyük avantajlar sağlamaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Dünyada birçok ülkede verilen muhasebe eğitimi ve kalitesi birbirlerinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Bunun temel sebebi muhasebenin yaşayan bir sistem olarak içinde bulunmuş olduğu çevresel, ekonomik ve hukuk yapısından etkilenmesinden kaynaklanmaktadır. Bir diğer ifade ile muhasebe diğer canlılar gibi kendini sürekli güncellemektedir (Terzi vd. 2013:84).

Çalışmada Türkiye ve İngiltere'deki Muhasebe ve Finans Bölümünde lisans düzeyinde okutulan derslerin içerik analizleri yapılmıştır. İlgili alanda Türkiye ve İngiltere'deki üniversitelerden iki üniversite seçilmiş ve ders içerikleri analiz edilmiştir. Türkiye'de Muhasebe ve Finans Bölümünde okutulan derslere bir bütün olarak baktığımızda eğitim süresi 4 yıl olup ilk yıllarda temel muhasebe derslerinin dışında diğer dersler de okutulmaktadır. Özellikle üçüncü ve dördüncü sınıflarda muhasebe finans derslerine daha çok ağırlık verilmekte olup ders sayısı çeşitlendirilmiştir. Son sınıfta iş başı eğitim programı mevcut olup haftanın belli günlerinde uygulama amaçlı okul dışı çalışma imkânı sağlanmaktadır. Ancak uygulama amaçlı yapılan iş başı eğitim süresi yeterli görülmemektedir.

İngiltere'de üniversite eğitimi genel olarak 3 yıl olup programların türlerine göre 4 yıl da sürebilmektedir. İngiltere'de Muhasebe ve Finans Bölümünde okutulan derslere genel olarak baktığımızda Türkiye'deki Muhasebe ve Finans Bölümlerinde okutulan dersler ile büyük oranda benzerlik göstermektedir. Genellikle ilk yıllarda muhasebe-finance derslerinin yanında diğer genel derslerde okutulmakta olup son yıllarda muhasebe finans derslerine daha çok ağırlık verildiği görülmektedir. Ülkede son sınıfta replacement place (yerinde eğitim) adı altında uygulama amaçlı iş imkânı sağlanmakta olup 48 haftalık süreyi kapsamaktadır. İş başı çalışma süresi teorik bilginin pekişmesi açısından yeterli düzeyde olup bu süre Türkiye'deki iş başı eğitime göre daha fazladır.

Sonuç olarak her iki ülkede de lisans düzeyinde verilen muhasebe finans eğitimi ders içerikleri büyük oranda benzerlik göstermekte teorik anlamda kazanımların sağlanması açısından yeterli görülmektedir. Her iki ülkede iş başı eğitime önem vermekte ancak İngiltere'de daha çok iş başı eğitim verilmektedir. Bu durum İngiltere'deki öğrencileri onların iş dünyasına adaptasyonlarında daha güçlü kılmaktadır.

Çıkar Çatışması

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı

Yazar katkı oranı eşit şekildedir.

Finansman

Finansman kullanılmamıştır.

Kaynaklar

- Akbulut, H. P., M. Aksakaloğlu, H. (2014). "Meslek Mensuplarının Bakış Açısıyla Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi: Bursa İli Üzerine Bir Uygulama", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Nisan, 73-92.
- Al-Htaybat, K., Alberti-Alhtaybat, L. ve Alhatabat, Z. (2018). "Educating Digital Natives For The Future: Accounting Educators' Evaluation of the Accounting Curriculum", *Accounting Education*, 27(4), s.333-357.
- Altınay, A. (2016). "Muhasebe Eğitiminin Geleceğine Stratejik Bir Bakış", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2144-2150.
- Apak, İ., Duman, H., Özpeynirci, R. & Karakışla, E. (2016). "Türkiye'de muhasebe eğitimi: Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Örneği". *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 169-197.
- Bağdat, A. (2022). "Muhasebe Eğitiminde E-Muhasebe ve Endüstri 4.0 Teknolojisi Dersleri Üzerine Müfredat Önerisi", *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 924-937. doi: 10.11616/asbi.1104332
- Day, R. (2000). "Uk Accounting Regulation: An Historical Perspective, School of Finance & Law Working Paper Series", *Bournemouth University*, 1-34.
- De Lange, P., Jackling, B., & Gut, A. M. (2006). "Accounting graduates' perceptions of skills emphasis in undergraduate courses: an investigation from two Victorian universities", *Accounting & Finance*, 46 (3), 365-386.
- Erol, M. Atmaca, M. (2015). "Türkiye'de Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitiminin Gelişimi", *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 9, 172-191.
- Kandiko Howson, C., & Buckley, A. (2020). "Quantifying learning: Measuring student outcomes in higher education in England", *Politics and Governance*, 8(2), 6-14.
- Kaya, Y. (2019). "Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartlarını Karşılama Düzeyine Yönelik Bir Araştırma", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(2), 482-507.
- Kıymetli Ş, İ., Hatunoğlu, Z. & Terzi, S. (2017). "Muhasebe Araştırmalarında Muhasebe Eğitiminin Yeri ve Önemi: Muhasebe Dergileri Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma", *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi*, 19(1), 247-291.
- Caliyurt, K. (2007) "Accounting Ethics Education in Turkish Public Universities", *Social Responsibility Journal*, 3(4), 74-80, <https://doi.org/10.1108/17471110710840251>
- Kotb, A., & Roberts, C. (2011). E"-business in accounting education: a review of undergraduate accounting degrees in the UK and Ireland", *Accounting Education*, 20(1), 63-78.
- Öztürk, M. S. ve Çarıkçı, O. (2019). "Elektronik Muhasebe Uygulamaları Kapsamında Geleceğin Muhasebecileri Üzerine Bir Araştırma", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7 (16), 1007-1026.
- Sarıççek, R. (2020). "Muhasebe Eğitiminin Dijitalleşen Muhasebe Mesleğini Karşılama Düzeyi: İİBF Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", *3rd International Economics, Business and Social Sciences Congress*, 175-183.
- Stevenson, D., Power, D., Ferguson, D., Collison, D. (2018). "The Development Of Accounting in UK Universities: An Oral History", *Accounting History*, 23 (1-2), 117-137.
- Suruanti, M. (2020). "Development of Accounting Curriculum Model Based on Industrial Revolution Approach", *Research Journal of Finance and Accounting*, 11(2), 116-123.
- Sürer, H. (2007). "Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar", *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Şengel, S. (2010). "Sürekli Muhasebe Meslek Eğitiminin Önemi ve Bir Değerlendirme", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 81-94.
- Terzi, S. Şen, İ. Solak, B. (2013). "Bologna Sürecinin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Üniversitelerin İşletme Bölümlerinin Ders Programları Üzerine Bir İnceleme", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Temmuz, 83-100.
- Tosunoğlu, B. Cengiz, S. (2020). "Türkiye'de Muhasebe Eğitimi: Lisans Müfredatının İncelenmesi ve Gelişmeler Kapsamında Değerlendirilmesi", *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 6(2), 194-214.
- Yelgen, E. (2021). Post Covid-19 Döneminde Muhasebe Eğitimi ve Teknoloji, 62-76. Editörler: Arslan, M., Ömeroğlu, G., Ata, A. ve Albayrak, M., *Pandemi Sonrası Dönemde Açık Öğrenme ve Uzaktan Eğitim*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- <https://www.google.com/search>. (Erişim tarihi: 31.10.2023).
- <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10410>, (Erişim tarihi: 31.10.2023).
- <https://www.erbakan.edu.tr>. (Erişim tarihi: 31.10.2023).

Aslan, T. & Baral, G. (2024), "Türkiye ve İngiltere'deki Üniversitelerde Muhasebe Eğitiminin Lisans Düzeyinde Karşılaştırılmalı Analizi", *Scientific Journal of Finance and Financial Law Studies*, 4(1), 1-11.

<https://www.klu.edu.tr>. (Erişim tarihi: 31.10.2023).

<https://www.studyinuk> (Erişim tarihi: 12.11.2023).

<https://www.hotcourses-turkey.com> (Erişim tarihi: 12.11.2023).

<https://www.lboro.ac.uk> (Erişim tarihi: 12.11.2023).

<https://www.ntu.ac.uk> (Erişim tarihi: 12.11.2023).